

следното : „... този паметник - символ на българщината на южната ни граница... е обърнат с лице на юг и по замисъл и изпълнение е един от редките национални паметници...” (28)

Веднага след освещаването на паметника е била открита тютюнева изложба, на която са били представени най-ценните сортове от джебелски произход. Тя е била устроена в една от залите на основното училище. Изложбата открива министърът на земеделието Иван Багрянов. (29) Зарята за падналите в боевете, която се извършва на 27- ми вечерта при паметника, чрез заукойна молитва от пловдивския митрополит, е била предшествие и начало на сутрешното празненство по откриването на паметника. Пристигането на Негово Високо Преосвещенство митрополит Кирил е било първото посещение на град Кърджали от български кириарх. Той пристига на 27-ми, тържествено посрещнат от представителите на военната и гражданската власт, от цялото гражданство и от учащата се младеж. По този случай, пред специалната арка, градският свещеник Данаил Николчев му поднася букет и произнася прочувствено слово. (30) На 29 май се извършва освещаването и на църквата в с. Гледка, Кърджалийско от митрополит Кирил в съслужение с много свещеници и при посещението на многоброен народ, след което е сложена народна трапеза за всички присъстващи. Същия ден около осемдесет души- опълченци- македоноодринци извършват посещение на паметника на Маказа с автобуси. След заукойна молитва и поклонение са били поставени венци и цветя на паметника в чест на загиналите през 1912 г. От височините на прохода „Маказа” те виждат Бяло море и неосъществения блян на българския народ. (31)

Освен официалните прояви в тържествата са били включени увеселителни мероприятия и излет в околностите на Кърджали. Празненствата завършват с концерт на царския симфоничен оркестър.(32)

Вечна слава на героите освободители, на тези които увековечиха тяхното дело и дълбок поклон пред хората, издигнали и запазили за идните поколения този значим паметник, пред който кърджалийци всяка година отбелязват 21 октомври- денят на освобождението.